

Mål og politisk verdigrunnlag for Unio

vedtatt av representantskapet 6. desember 2011

Mål og politisk verdigrunnlag for Unio

Grunnlag

Unio er et redskap for medlemsorganisasjonene i arbeidet med utformingen av framtidens arbeidsliv og samfunn. Unio skal være med å prege den politiske dagsordenen og være en tydelig aktør i samfunnsdebatten. Unios mål er en demokratisk og bærekraftig samfunnsutvikling der velferd og trygghet for enkeltmennesket sikres i alle faser av livsløpet. Dette ivaretas best gjennom offentlig ansvar og politisk styring.

Unios verdier og arbeid er forankret i solidaritet og toleranse. Dette bygger på likeverd og like rettigheter uavhengig av kjønn, alder, funksjonsevne, seksuell orientering, etnisitet, politisk syn og religion. Å fremme likeverd krever solidaritet mellom ulike grupper, kulturer og generasjoner i vårt eget samfunn og på tvers av landegrensene.

Unio vil forsvare og videreutvikle velferdsstaten. Vi vil arbeide for å sikre offentlig sektor rammebetingelser som gir trygghet og gode og likeverdige tjenestetilbud for alle. Offentlig sektor skaper store verdier. Verdiskapingen her er avgjørende for den samlede verdiskapingen i økonomien og privat sektors evne til å være konkurransedyktig.

Unio legger til grunn at forskning og utdanning er nøkkelen til utvikling og et nyskapende Norge. Det må derfor satses mer på utdanning og kompetanseutvikling. Forskning er av avgjørende betydning for økonomi, velferd, kultur og det generelle kunnskapsnivået i befolkningen. Forskningsinnsatsen må derfor styrkes.

Unio vil arbeide for lønns- og arbeidsforhold som verdsetter utdanning, kompetanse og ansvar. Risiko og belastning i yrkesutøvelsen skal også vektlegges. Et hovedelement i dette arbeidet er en offensiv satsing for å bedre universitets- og høyskoleutdannedes lønnsnivå, der alle tariffpolitiske virkemidler kan tas i bruk i hele lønnskjeden.

Unio vil i sitt arbeid legge vekt på samarbeid og allianser nasjonalt og internasjonalt.

Unio vil delta aktivt i det inntektspolitiske samarbeidet. Organisasjonen vil hegne om og styrke den frie forhandlings- og streikeretten.

Unio skal være partipolitisk uavhengig.

Utfordringer

Norge har en åpen økonomi og landet er derfor sårbart for svingninger i den internasjonale økonomien. Norge har likevel klart seg bra gjennom finanskrisen, og har lyktes godt med å opprettholde høy sysselsetting, høy vekst og produktivitet samt gode velferdsordninger. Oljeinntektene har vært et viktig grunnlag. Men som nasjon kan vi ikke basere oss på at oljefondet skal "løse alle problemer" i framtida.

Globalisering, teknologisk utvikling, økende innslag av markedskrefter og konkurranse medvirker til at samfunns- og arbeidslivet endres og utvikles i høyt tempo.

Dette kan utfordre mulighetene for politisk og demokratisk styring generelt og medbestemmelsesordninger og faglige rettigheter spesielt. Fagbevegelsen står derfor overfor store utfordringer både nasjonalt og internasjonalt, samtidig som det gir nye muligheter.

Utviklingen av kunnskapssamfunnet – overgangen fra klassisk industri til et samfunns- og arbeidsliv basert på tjenesteyting og kunnskapsbasert arbeid – representerer en slik mulighet. Kunnskap kjenner i prinsippet ingen grenser, heller ikke landegrenser. Kunnskapspolitikken vil derfor være avgjørende både for individet og for fellesskapet, og vil ha stor betydning for norsk konkurranseevne. Arbeidsstokkens kunnskap og kompetanse utgjør om lag 80 prosent av nasjonalformuen her til lands. Sterke profesjoner er viktig i utviklingen av dette.

Satsing på kunnskap og kompetanse gir samfunnsgevinster både på kort og lang sikt. Behovet for høyt utdannet arbeidskraft øker i takt med et stadig mer kunnskapskrevende og kunnskapsbasert arbeidsliv. Arbeidslivspolitikken og kunnskapspolitikken må derfor sees i sammenheng.

Utdanningskjeden fra barnehage til høyere utdanning og forskning må styrkes som ledd i arbeidet for høy sysselsetting og økt velferd og verdiskaping. Etter- og videreutdanning og livslang læring må ha en selvstendig plass i arbeidslivspolitikken.

En kompetent og effektiv offentlig sektor er av avgjørende betydning for et velfungerende næringsliv. Dette er av stor betydning blant annet for å sikre og utvikle arbeidsplasser og et godt og likeverdig tjenestetilbud i hele landet. Samspeillet og samarbeidet mellom offentlig og privat sektor må styrkes og videreutvikles.

Velferdssamfunnet står overfor utfordringer både når det gjelder kapasitet, kompetanse og finansiering. En fjerdedel av befolkningen i yrkesaktiv alder står utenfor arbeidslivet.

Unio arbeider for et seriøst og velfungerende arbeidsmarked uten sosial dumping av lønns- og arbeidsvilkår. Holdningen vår er klar på at det skal være lik lønn og like vilkår for likt arbeid, uavhengig av arbeidstakerens nasjonalitet.

Tallet på unge som faller fra i utdanningssystemet, som ikke mestrer arbeidslivet og derfor blir avhengig av trygdeytelser, er faretruende høyt. Dette tyder på at dagens tilbud og virkemidler ikke fungerer godt nok for alle.

Store ungdomskull setter krav til dimensjonering av utdanningstilbudet. Det kan bli 80.000–100.000 flere søkere til høyere utdanning fram mot 2025. Fullfinansiering av studieplasser er en forutsetning for å ta imot flere studenter og samtidig kunne opprettholde forskningsbasert undervisning og høy kvalitet i utdanningen. Økt investering i utdanning av høy kvalitet vil til gjengjeld sikre et konkurransedyktig kunnskapssamfunn for framtida.

God helse påvirker muligheten til livsutfoldelse. Gode helse-, omsorgs- og sosialtjenester er bærebjelker i velferdssamfunnet. Alle må sikres tilgang til et likeverdig helsetilbud av høy kvalitet. En økende andel eldre i befolkningen setter tilbudet under press, både med tanke på innovasjon, kapasitet og kvalitet.

Når antall eldre øker sterkt, vil det bli en ekstra stor utfordring å rekruttere og beholde kompetent personell i helse- og omsorgssektoren. Dette perspektivet må veie tungt når reformer og omstillinger iverksettes.

Både enkeltmennesket og samfunnet er avhengig av trygghet i hverdagen. Dette krever en sterk og demokratisk forankret politi- og justissektor.

Kampen mot kriminalitet må trappes opp, og det må satses sterkere på å forebygge og hindre kriminalitet. Økonomisk kriminalitet og svart økonomi tapper fellesskapet for store ressurser. Kriminalitet rammer enkeltmennesker, og påfører både bedrifter og samfunnet store kostnader.

Tilgang på gode kultur- og fritidstilbud gir livskvalitet og trivsel. Et godt samspill mellom offentlige kulturtiltak og den frivillige sektoren er av stor betydning. I Norge har likestillingsarbeidet kommet langt, men kvinners posisjon i et kjønnsdelt arbeidsmarked med hensyn til lønn, karriere, deltid, lederstillinger osv. er fremdeles uakseptabel.

Kvinner tjener systematisk mindre enn menn med tilsvarende utdanning, kompetanse og ansvar. Slike forskjeller er spesielt store mellom offentlig og privat sektor. Kampen mot slik verdsettingsdiskriminering må fortsette både overfor arbeidsgiverorganisasjoner og myndigheter.

Kjønnsdiskriminering og diskriminering av andre grunner er et betydelig problem i arbeidslivet og i samfunnet for øvrig. Diskrimineringsforbudet i lovverket – som er utviklet over tid – gir gradvis endret adferd, men lovverket må videreutvikles og gi et mer helhetlig vern mot diskriminering. Det er fortsatt behov for en særlig sterk innsats mot kjønnsdiskriminering. Dette er et gjennomgående samfunnsproblem som også gjenspeiler skjevfordeling av makt i samfunnet.

Retten til arbeid er for den enkelte en rett til økonomisk trygghet, selvrealisering og sosial tilhørighet. Høy sysselsetting er også en forutsetning for å opprettholde velferdsstaten, sosial utjevning og en vellykket integrering av innvandrere. Et av våre største samfunnsproblemer er det store antallet voksne som står utenfor arbeidslivet. Arbeids- og inkluderingspolitikken må derfor innrettes slik at alle får mulighet til å ta inntektsbringende arbeid. Unio vektlegger inkludering og fleksibilitet i arbeidslivet for å sikre arbeidsnærvær for de aller fleste i samfunnet.

Økonomisk vekst har vært og vil være et sentralt politisk mål både nasjonalt og internasjonalt. Samtidig er det i økende grad nødvendig å vurdere veksten både opp mot naturens og miljøets tålegrense, samt opp mot skjevfordelingen av verdier i verdensøkonomien. Det må legges til rette for bærekraftig forbruk. Vi må få mer miljøvennlige varer og tjenester, og begrense bruk av ikke-fornybare ressurser.

Unios hovedmål er:

- I. å bedre medlemmenes lønns- og arbeidsvilkår, sikre full sysselsetting, jobbsikkerhet og økonomisk og sosial trygghet
- II. å styrke utdanning, kunnskap, forskning og kompetanse i arbeidsliv og samfunn
- III. å sikre og videreutvikle velferdsstaten og samfunnets fellesverdier
- IV. å styrke fagbevegelsens samlede innflytelse på internasjonal politikk og samfunnsutvikling og gjennom internasjonale organer og allianser å ivareta arbeidstakerinteresser nasjonalt og internasjonalt
- V. å være den hovedorganisasjonen som best ivaretar de universitets- og høyskoleutdannedes interesser ved å arbeide for høyere verdsetting av kunnskap, forskning, kompetanse og ansvar

Hovedmål I

Unios hovedmål er å bedre medlemmenes lønns- og arbeidsvilkår, sikre full sysselsetting, jobbsikkerhet og økonomisk og sosial trygghet.

Unio ønsker et samfunn med full sysselsetting, høy verdiskaping og en offentlig sektor som leverer tjenester av høy kvalitet. Gjennom utdanning og arbeid må alle gis mulighet til å delta i verdiskapingen.

Et nyskapende Norge krever økt satsing på utdanning, forskning og entreprenørskap. Vår styrke er arbeidstakere med høy kompetanse og innflytelse, et innovativt arbeidsliv som evner å bruke denne kompetansen og en offentlig sektor som er en aktiv medspiller og tilrettelegger for næringslivet.

Offentlig sektor fungerer som bærebjelken i velferdssamfunnet og representerer en infrastruktur som befolkningen og privat sektor er helt avhengig av.

Lønnspolitikk

Unio krever at myndighetene gjennom lovgivning og praktisk forvaltning understøtter det norske kollektivavtalesystemet og trepartssamarbeidet.

Lønnsnivået for utdanningsgruppene henger fortsatt betydelig etter tilsvarende grupper i privat sektor. Forskjellene for grupper med inntil fire års høyere utdanning er på 100.000–150.000 kroner i året, og for lengre utdanning er avstanden enda større. Avkastning på høyere utdanning i Norge er i bunnsjiktet i OECD-landene.

70 prosent av de ansatte i offentlig sektor er kvinner. Lønnsforskjellene mellom kvinnedominerte grupper i offentlig og privat sektor skaper dermed store likelønnsutfordringer.

Unio mener det er verdsettingsdiskriminering at kvinnedominerte utdanningsgrupper i offentlig sektor blir lavere lønnet enn ansatte med tilsvarende utdanning, kompetanse og ansvar i privat sektor. Unio vil bekjempe slik verdsettingsdiskriminering.

Et viktig tiltak for å heve lønnsnivået er å påvirke sentrale elementer i lønnsdannelsen slik at utdanning, kompetanse og ansvar verdsettes høyere. Dette må følges opp både i det inntektspolitiske samarbeidet og innen de respektive tariffområdene. Dette er ekstra viktig også i lys av debatten om verdiskaping, lønnsvekst og konkurranseevne.

Når det blir avsatt midler til lokale forhandlinger, må tariffavtalene sette rammer for hva partene lokalt kan gjøre. Det er en oppgave for Unio og medlemsforbundene å sikre større innflytelse over lokale lønnsforhandlinger i aktuelle tariffområder. Mer effektive tvisteløsningsmekanismer kan bidra til at lokale forhandlinger føres mellom likeverdige parter.

Unio må utvikle strategier og løsninger – politisk og organisatorisk – som bedrer lønnsnivået for store kvinnedominerte utdanningsgrupper. Partene i arbeidslivet må sammen utvikle nødvendige tiltak, inkludert tiltak som gir likelønnsutvikling over tid.

Utdanningsgruppene må prioriteres siden likelønnsgapet er dokumentert størst for denne gruppen.

Selvstendig næringsdrivende i utdanningsgruppene må sikres rammebetingelser som gir bedre inntekts- og arbeidsvilkår.

Unio vil at

- utdanning, kompetanse, ansvar og risiko skal styrkes som grunnlag for lønnsdannelsen
- den frie forhandlings- og streikeretten sikres
- alle tariffpolitiske virkemidler tas i bruk i arbeidet for å nå lønnspolitiske målsettinger
- lønnsnivået for universitets- og høyskoleutdannede må gjøres konkurransedyktig og virke rekrutterende. Lønnsnivået i offentlig sektor må derfor i større grad samsvare med nivået for tilsvarende grupper i privat sektor
- kjønnsbaserte lønnsforskjeller fjernes slik at det etableres likelønn i arbeidslivet
- privatansatte medlemmer sikres tariffavtale og tjenestepensjon
- selvstendige næringsdrivendes rammevilkår, samt inntekts- og arbeidsvilkår sikres

Arbeidsmiljø og arbeidsforhold

Deltakelse i arbeidslivet er en viktig forutsetning for velferd, og det viktigste bidraget til inkludering og fattigdomsbekjempelse for utsatte grupper. Det er viktig å forsterke innsatsen mot arbeidsledighet og for inkludering. For å lykkes må en utvikle et godt samspill mellom arbeidsliv og myndigheter.

Nav må videreutvikles både organisatorisk og ressursmessig, og det må satses mer på kompetanseutvikling for de ansatte.

Noen arbeidstakere i Norge opplever å bli diskriminert, blant annet på grunn av kjønn, alder, etnisitet, seksuell orientering, religiøs tilhørighet og redusert funksjonsevne. Diskriminering i arbeidslivet skjer både ved tilsetning, lønnsfastsetting og i den daglige utføringen av arbeidet. Unio skal følge opp reglene om diskrimineringsforbud og arbeide for et fordomsfritt og tolerant arbeidsliv og samfunn.

IA-avtalen må brukes aktivt for å hindre utstøting og inkludere flere i arbeidslivet. Sykelønnsordningen må bevares.

Arbeidstakerne må ha reell medbestemmelse for å forbedre arbeidsvilkårene på norske arbeidsplasser, slik at de virker inkluderende og helsefremmende. Kompetanseutvikling for de ansatte er en nødvendig del av inkluderingspolitikken, også for seniorer.

Arbeidsmiljøloven er det viktigste redskapet for å regulere arbeidstid, forebygge utstøting, skape trygghet under omstillinger, forebygge diskriminering og ivareta arbeidstakernes rettssikkerhet. Unio må bidra til at lovverket kontinuerlig utvikles og holder tritt med den teknologiske og organisatoriske utviklingen i arbeidslivet.

Det norske arbeidslivet må i hovedsak organiseres med hele og faste stillinger. Arbeidet for å sikre at fast tilsetning er hovedregel må videreføres og bruken av midlertidig tilsetning reduseres.

Det er viktig å sikre arbeidstakere som ønsker det rett til hel stilling. Regelverket må tilpasses dette og blant annet gi forbedret rett til å utvide deltidsstillinger uten økt helgebelastning.

Det er behov for regulering som bidrar til å forebygge helsebelastende arbeidstids- og bemanningsordninger. Arbeidstidsordningene må tilpasses arbeidstakernes behov i ulike livsfaser. Overtid må begrenses og arbeidstiden må være forenlig med utviklingen av et godt arbeidsmiljø og god helse.

Regelverket må tilpasses et arbeidsliv med hyppige omstillinger.

I enkelte deler av arbeidslivet finnes uanstendige lønns- og arbeidsforhold. Dette må bekjempes gjennom forsterket satsing på arbeidsmiljøet og kamp mot sosial dumping.

Unio vil arbeide for

- et arbeidsliv fritt for diskriminering
- et godt og helsefremmende arbeidsmiljø med fokus på organisatoriske, psykososiale og fysiske omgivelser

- ledelse som fremmer motivasjon, profesjonelt handlingsrom, innsatsvilje og trygghet
- et inkluderende arbeidsliv som gir plass til arbeidstakere med varierende arbeidsevne
- en aktiv seniorpolitikk som gjør det mulig og attraktivt for seniorer å stå lenger i arbeidslivet
- reell medbestemmelse i offentlig og privat virksomhet
- en lovgivning som bidrar til trygge tilsetningsforhold
- at heltid skal være en rettighet og må oppnås uten økt helgebelastning
- rett til hele faste stillinger og redusert bruk av midlertidig ansettelse
- at arbeidstiden kan tilpasses vekslende behov gjennom yrkesløpet, likeverdig for kvinner og menn
- arbeidstidsordninger som sikrer arbeidstakerne helse og velferd og grenser mellom arbeidstid og fritid, som gjør det mulig å være i full stilling gjennom hele yrkeslivet
- at bemanningen i virksomhetene er tilstrekkelig for å unngå overtidsbruk utover arbeidsmiljølovens regler
- en bemanning og kompetansesammensetning som sikrer et forsvarlig arbeidsmiljø og et godt faglig tilbud

Utdanningsfinansiering

Det er viktig at høyere utdanning er tilgjengelig for alle, uavhengig av økonomiske ressurser. Dagens studiefinansiering må forbedres og det må legges til rette for heltidsstudier slik at en unngår forsinkelser i studieløpet og får raskere tilgang på kvalifisert arbeidskraft.

For å gjøre det attraktivt å ta høyere utdanning, er det viktig å sikre gode låne- og tilbakebetalingsvilkår samt at det stimuleres til å ta høyere akademiske grader.

Unio vil ha en studiefinansiering

- som sikrer alle lik rett til utdanning
- som muliggjør studier på heltid
- som gir stipendandel høyere enn låneandelen ved tildeling av studiestøtte
- som sikrer lav rente på studielån og at renten på studielån ikke løper under studietiden
- som gir avskrivning av deler av studielånet ved avlagt doktorgrad

Pensjon og trygd

Unio mener at videreføringen av tjenestepensjonsordningene for offentlig ansatte ivaretar viktige hensyn til gode pensjonsordninger for utdanningsgrupper som har færre år med opptjening av pensjonsrettigheter. AFP-ordningen for offentlig ansatte videreføres som en egen tidligpensjoneringsordning uten levealderjustering, bruttoordningen i tjenestepensjonsordningen gir full opptjening etter 30 år og sikrer et pensjonsnivå som står i forhold til den enkeltes sluttlønn.

Videreføringen av tjenestepensjonsordningene i offentlig sektor gjelder også de som har lavere aldersgrenser, særaldersgrenser. Dette systemet må videreføres.

Det er mulig å kombinere arbeid og pensjon ved å ta ut delpensjon. Unio vil arbeide for at denne muligheten gjøres bedre.

Unio vil arbeide for at alle private arbeidsgivere som på oppdragsbasis eller gjennom anbud leverer basistjenester der disse vanligvis utføres av offentlig ansatte, skal gi de samme pensjonsrettighetene som gjelder for ansatte i offentlig sektor.

Ansatte som følger med ved en virksomhetsoverdragelse kan i dag risikere å ende opp med en langt dårligere tjenestepensjonsordning. Dette gjelder både ved overdragelse mellom private virksomheter og der offentlig virksomhet skilles ut til et privat, offentlig eller delvis offentlig eid selskap. Når tjenestepensjoner skal videreføres ved virksomhetsoverdragelse, mener Unio at de ansatte skal opprettholde en minst likeverdig tjenestepensjonsordning.

Unio krever et offentlig eid og drevet pensjonsregister som gir alle full oversikt over egne pensjonsrettigheter og verdiutviklingen på den enkelte polise eller oppsatte rettighet.

Reglene om uførhet i folketrygden og de offentlige tjenestepensjonsordningene gir viktige inntektssikring for de som ikke har helse til å fortsette i jobb fram til ordinær pensjonsalder. Disse ordningene må ikke svekkes når de skal tilpasses ny folketrygd. For de offentlige ordningene er det naturlig at bruttoordningen videreføres. Hvis uføretrygden i folketrygden og tjenestepensjonsordningen skal skattlegges som lønnsinntekt, og ikke som pensjonsinntekt som i dag, må en slik skatteskjerpelse kompenseres fullt ut.

Unio vil arbeide for å

- sikre medlemmene økonomisk trygghet ved sykdom og uførhet, i omsorgssituasjoner og ved arbeidsløshet
- sikre medlemmene økonomisk uavhengighet og videreføring av levestandard som pensjonister
- videreføre bruttoordningen i de offentlige tjenstepensjonsordningene både for alderspensjon og uførepensjon
- sikre grunnlovsvernet av opparbeidede rettigheter i offentlig tjenstepensjon
- sikre gode tidligpensjonsordninger gjennom videreføring av AFP-ordningen og særaldersgrensene i offentlig sektor
- at høyere utdanning skal gi uttelling i form av pensjonsopptjening

Hovedmål II

Unios hovedmål er å styrke utdanning, kunnskap, forskning og kompetanse i arbeidsliv og samfunn.

Kunnskap er den viktigste innsatsfaktoren for verdiskaping i Norge, og er nødvendig for å opprettholde og videreutvikle velferdsstaten. Flere av vår tids store utfordringer, som miljø- og klimakrisen og finanskrisen, krever at det tas nasjonale grep for å utvikle ny kunnskap og kompetanse slik at negative effekter dempes og bærekraftige og framtidrettede løsninger utvikles.

Utdanning

Det norske arbeidsmarkedet blir stadig mer internasjonalisert og kunnskapsintensivt, og etterspørselen etter arbeidstakere med yrkesutdanning eller høyere utdanning vil fortsette å øke i årene framover. Utdanning blir derfor nøkkelen til arbeidsmarkedet for den enkelte, samtidig som utdanning er et gode i seg selv. Derfor mener Unio at det må satses enda sterkere på kunnskap, utdanning og forskning. Både kunnskapspolitikken, arbeidslivspolitikken og den økonomiske politikken må bygge opp om dette.

Unios medlemsforbund organiserer arbeidstakere med høyere utdanning. Universitets- og høgskolesektoren er derfor en viktig fellesarena som må gis høy prioritet av Unio. Samtidig er Unio den mest representative hovedorganisasjonen i utdanningssektoren, og har derfor en viktig rolle som aktør i det kunnskaps- og utdanningspolitiske landskapet.

Kunnskapskjeden fra barnehage til forskerutdanning må sees i sammenheng og det må skapes forståelse for at det er en nær sammenheng mellom kvaliteten på de ulike leddene i kunnskapskjeden.

Kvaliteten i utdanningssystemet er under press, blant annet på grunn av dårlig samsvar mellom ressurstilgang og oppgaver. Unio vil prioritere innsatsen for økte ressurser i grunnskole og videregående opplæring og i arbeidet for å få ned frafallet i videregående opplæring.

Universitets- og høgskolesektoren må rustes for å møte det økende antallet studenter, og samtidig kunne holde en høy kvalitet på både undervisningen og forskningen. De ansatte må få sammenhengende tid til forsknings- og utviklingsarbeid og det må sikres at studentene får forskningsbasert undervisning i alle fag. De profesjonsbaserte høgskoleutdanningene bygger på utvikling av praksis, fagutvikling og forskning. De som arbeider med profesjonsutdanning må gis gode muligheter til både studentrelatert arbeid, faglig utvikling og forskning. Kunnskapsbasert praksis, basert på forskning, erfaring og brukerkunnskap, må bidra til å sikre faglig forsvarlighet og kvalitet. Unio vil arbeide for å øke basisbevilgning til institusjonene i universitets- og høgskolesektoren.

Unio vil at utdanningspolitikken skal bidra til

- å sikre alle lik rett og mulighet til utdanning av høy kvalitet
- å sikre et godt utbygd, offentlig, likeverdig utdanningstilbud
- å videreutvikle profesjonsutdanningene for å møte samfunnets økte kompetansebehov og krav til kvalitet i tjenestene
- å sikre nødvendig kvalitet og antall praksis- og turnusplasser
- at høyere utdanning skal være forskningsbasert og holde en høy internasjonal kvalitet
- at utvekslings- og samarbeidsordninger for studenter og undervisningspersonale utbygges og tas i bruk både nasjonalt og internasjonalt
- rekruttering til akademiske stillinger gjennom stipendiater og postdoktorstillinger

Forskning

Forskning og høyere utdanning er grunnlaget for framtidens kunnskapssamfunn. Et høyere nivå på investeringene i forskning og utvikling vil øke økonomiens omstillingsevne og vil være en viktig vekstimpuls på lengre sikt.

Forskningsinnsatsen i Norge ligger langt bak de andre nordiske landene. For å sikre framtidig velferd når olje- og gassinntektene tar slutt, er det derfor nødvendig å investere i forskning og utvikling i dag.

Forskningsinnsatsen må økes både gjennom offentlige bevilgninger og økt forskningsinnsats fra næringslivet. Den frie og uavhengige forskningen er avgjørende for å bygge kunnskapssamfunnet, og må sikres bedre rammevilkår. Unio vil arbeide for tiltak som sikrer rekruttering til forskning. Blant disse er fullfinansierte stipendiat- og postdoktorstillinger, mer tid til forskning og mindre bruk av midlertidige stillinger i UH-sektoren.

Unio vil at forskningspolitikken skal bidra til

- å sikre fri og uavhengig forskning
- at norsk forskning holder en høy internasjonal kvalitet og etisk standard
- at utvekslings- og samarbeidsordninger utbygges og utnyttes på nasjonalt og internasjonalt plan
- at bevilgningene til forskningsformål minimum tilsvarer nivået i land som er sammenliknbare med Norge
- å styrke formidling og implementering av forskningsresultater
- å sikre forskerinitiert og uavhengig grunnforskning
- å sikre tid til FoU innenfor normalarbeidsdagen

Kompetanseutvikling

Det er behov for tettere koblinger mellom arbeidsliv og utdanning for å styrke livslang læring. Unios medlemsgrupper spiller en avgjørende rolle i utviklingen og utøvelsen av sentrale velferdstilbud som danner grunnlaget for verdiskapingen i samfunnet. Det er derfor av vesentlig betydning at våre medlemsgrupper får tilgang til ny kunnskap og får utviklet sin kompetanse i takt med tidens krav. Unio vil arbeide for at det etableres gode systemer for etter- og videreutdanning / kompetanseheving.

Unio vil at

- det i arbeidslivet skal gis bedre mulighet til livslang læring, blant annet gjennom veksling mellom arbeid og utdanning
- arbeidsgivere aktivt må følge opp sitt ansvar for å ajourføre og videreutvikle ansattes kompetanse
- offentlige utdanningsinstitusjoner må gis bedre muligheter til å tilby etter- og videreutdanning innenfor sine fag- og oppgaveområder
- yrkes- og profesjonsorganisasjonene må anerkjennes som aktive parter i kompetanseutviklingen
- rettigheter til finansiering av livsopphold i forbindelse med etter- og videreutdanning styrkes

Hovedmål III

Unios hovedmål er å sikre og videreutvikle velferdsstaten og samfunnets fellesverdier.

Arbeid er en grunnleggende rettighet i et velferdssamfunn. Den økonomiske politikken må innrettes mot full sysselsetting, høy verdiskaping, høy kompetanse, bærekraftig ressursbruk og rettferdig fordeling. Det er det beste utgangspunktet for den enkelte, for fellesskapet og for velferden.

Arbeidsledighet må bekjempes med tiltak som omfatter både privat og offentlig sektor, og budsjettpolitikken og pengepolitikken må brukes aktivt. Regjeringen må ha en løpende beredskap for å holde aktiviteten i norsk økonomi oppe.

I et langsiktig perspektiv vil mer av verdiskapingen skje i offentlig sektor og tjenesteytende næringer. Det er en naturlig følge av at mer oljepenger skal brukes i offentlig sektor. Oljeinntektene må styres mot økt velferd, kompetanse og forskning, framfor skatteletter til privat forbruk. Unio mener dessuten at skatter og avgifter må bidra til at vi bruker ressursene rasjonelt og på en miljømessig god måte. Alle må sikres et kvalitativt godt og tilstrekkelig utbygd helsetilbud, uavhengig av bosted og økonomi. Befolkningssammensetningen, livsstilsutfordringer og framtidig sykdomspanorama vil sette krav til styrking av kommunehelsetjenesten. Det forebyggende arbeidet må styrkes.

Svart økonomi, økonomisk kriminalitet og arbeidslivskriminalitet tiltar i omfang. Svært store beløp blir hvert år unndratt fra beskatning. Skatteunndragelser, svart økonomi og arbeidslivskriminalitet er alvorlige anslag mot den norske velferdsstaten. Alle som forsvarer vår velferdsmodell har derfor en felles interesse av at arbeid utføres hvitt og at arbeidslivets lover, regler og avtaler følges.

Unio vil ha et bærekraftlig samfunn, og vil videreføre og utvikle egen innsats i klima- og miljøpolitikken. Involvering, deltakelse og medvirkning på arbeidsplassen er viktig for å lykkes i arbeidet for å møte miljø- og klimautfordringene.

God utnyttelse av samfunnets ressurser er tett knyttet til kvalitet. Borgerne forventer trygghet, velferdstjenester av god kvalitet og rettferdig fordeling av dem. Sentrale velferdstjenester må derfor finansieres og tilbys av det offentlige eller andre ikke-kommersielle aktører. Rammebetingelsene for tjenester innen helse, utdanning og trygghet må derfor forbedres med tilstrekkelig ressurstilgang og gjennom satsing på kvalifisert personell.

Det bør innføres nasjonale standarder for kvalitet og omfang på velferdstjenester slik at alle innbyggerne får like rettigheter.

Religion og livssyn kan være en skapende kraft i samfunnet som fremmer likeverd, forståelse og respekt for menneskeverd. Det kan også være en kraft som skaper konflikt og motsetninger.

Unio skal arbeide for en aktivt støttende religion, livssynspolitikk og kulturelt mangfold med økonomiske overføringer fra det offentlige til tros- og livssynssamfunn.

Unio vil arbeide for et samfunn med likestilling, fritt for diskriminering slik at alle får like rettigheter, plikter og muligheter. Prinsippene om universell utforming skal legges til grunn for samfunnsplanleggingen.

Kjønnslikestilling er et gjennomgående tema i Unios arbeid. Reell likestilling mellom kvinner og menn tilsier innsats og tiltak innenfor alle politikkområder, slik at det blir mest mulig lik adgang til deltakelse og selvrealisering i familie, arbeids- og samfunnsliv. Unio mener blant annet at menn må ta større ansvar for barn og familieliv. Permisjonsordningene må bidra til dette.

Unio skal arbeide for å fremme gode vilkår for læring, god helse, forebygge kriminalitet, og benytte forskningsbasert kunnskap.

Mange blant Unios yrkesgrupper møter risikoutsatt ungdom. Unio må arbeide aktivt for et bedre tverrfaglig samarbeid mellom de ulike instansene som har ansvaret for å hindre at ungdom faller utenfor.

Et godt oppvekstmiljø for barn og unge er en nødvendig og viktig investering for framtida. Gode oppvekstvilkår krever felles innsats i lokalmiljøene, og et samarbeid mellom det offentlige, profesjonene, barn og unge selv, foreldre og frivillig sektor.

Norge står også overfor store utfordringer på integreringsområdet. Unio er opptatt av utdanning og arbeid som hovedvirkemidler for god integrering, men også som en garanti for en velfungerende velferdsstat. Det må være et mål at nye innvandrere raskest mulig etter ankomst til Norge kan bidra med sine ressurser i arbeidslivet og i samfunnet for øvrig.

Unio skal arbeide for

- at den økonomiske politikken sikrer full sysselsetting
- at rammebetingelsene for privat og offentlig virksomhet sikrer høy verdiskaping
- en rettferdig og bærekraftig skatte- og fordelingspolitikk
- å bekjempe svart økonomi og økonomisk kriminalitet
- at Norge blir et karbonnøytralt samfunn innen 2030
- at offentlige tjenester holder høy kvalitet
- at sentrale velferdstjenester finansieres og drives i offentlig regi
- at nasjonale velferdsordninger skal omfatte alle innbyggere, og gi sosial, kulturell, helsemessig, grunnleggende økonomisk trygghet og utdanningsmessig sikkerhet
- at offentlige myndigheter utvikler og lovfester nasjonale kvalitetsstandarder og rettigheter for den enkelte når det gjelder tilbud og omfang på offentlige tjenester og aktuelle private tjenester
- at det offentlige må sikres rammebetingelser for å skape gode utdannings-, helse- og omsorgstilbud samt trygghet for alle
- tiltak som hindrer sosial dumping
- et utvidet og mer helhetlig diskrimineringsvern i lowerket
- at det skal være like muligheter for kvinner og menn til utdanning, kompetanseutvikling, arbeid, inntekt, pensjon og trygd
- at det skal legges bedre til rette for at både kvinner og menn kan delta i arbeids- og familieliv
- at tverrfaglig samarbeid med aktuelle aktører for å skape trygghet og forebygge kriminalitet, styrkes og videreutvikles
- at barn og unge får et godt og aktivt oppvekstmiljø
- at samfunnet skal ha en aktivt støttende kultur, religion- og livsnsspolitikk som fremmer toleranse, respekt og likeverd mellom mennesker

Hovedmål IV

Unios hovedmål er å styrke fagbevegelsens samlede innflytelse på internasjonal politikk og samfunnsutvikling og gjennom internasjonale organer og allianser ivareta arbeidstakerinteresser nasjonalt og internasjonalt.

Globaliseringen har stor innflytelse på Unios kjerneområder. Transnasjonale beslutningsprosesser påvirker medlemmene som yrkesutøvere og som borgere.

Arbeidslivsspørsmål samt samfunnspolitiske spørsmål som velferd, utdanning og likestilling er viktige arbeidsområder for de internasjonale organisasjonene

Unio er medlem av. Internasjonal fagbevegelse er likevel farget av "industritradisjonen". Dette selv om organisasjonene i økende grad rekrutterer kvinner og representerer et stadig større spekter av profesjoner og yrkesgrupper. Gjennom sitt internasjonale engasjement må Unio holde et kontinuerlig trykk på problemstillinger relatert til offentlig sektor, likestilling, helse, trygghet, kunnskap og miljø.

Den internasjonale dimensjonen er særlig aktuell i forhold til EU og EØS-avtalens betydning for Norge. I den sammenheng er Unios engasjement i den europeiske fagbevegelsen ETUC (European Trade Union Confederation), Eurocadres, samt deltakelse i EFTAs konsultative komité særlig relevant. Dette gjelder også påvirkningsarbeidet overfor OECD (Organisasjonen for økonomisk samarbeid og utvikling) gjennom TUAC (Trade Union Advisory Committee). Erfaringene og kunnskapen fra europaarbeidet må brukes for å sette aktuelle EU-saker på dagsordenen i Norge, og for å påvirke norske myndigheters standpunkter i internasjonale fora.

Unio må arbeide for at norske myndigheter inntar en aktiv rolle i kampen for å få på plass en bedre regulering og strukturelle reformer i finansmarkedene. Unio må aktivt arbeide for å få på plass en global skatt av finansielle transaksjoner. En finansskatt vil virke stabiliserende, og den vil gjøre det mulig å ha en bedre oversikt over utviklingen i finansmarkedene. En global finansskatt vil gi midler til en mer rettferdig fordeling.

Unio må arbeide for en styrking av ILO-arbeidet nasjonalt og internasjonalt. Unio deltar i ILO-arbeidet gjennom den norske ILO-komiteen. Unio må ta ansvar for å skape større bevissthet rundt ILOs arbeid, betydning og ansvarsområder i Unios forbund og blant medlemmene.

Unio må gjennom medlemskapet i den internasjonale fagbevegelsen (ITUC) støtte opp om arbeidet for en rettferdig globalisering og for et anstendig arbeidsliv for verdens arbeidstakere.

Finanskrisen rammer arbeidsmarked og arbeidstakere. I Europa øker arbeidsledigheten og arbeidsbetingelser forringes. Offentlig sektor rammes i særlig grad gjennom kutt i velferdstilbud, redusert lønn og lengre arbeidstid. Unio vil, sammen med internasjonal fagbevegelse, jobbe for en krisehåndtering som sikrer arbeid, vekst og solidaritet.

Unio vil arbeide for

- et internasjonalt samarbeid for full sysselsetting, gode lønns- og arbeidsvilkår, likestilling, bærekraftig utvikling og sosial trygghet
- organisasjonsfrihet og faglige demokratiske rettigheter
- å tilegne seg kunnskap og å påvirke prosesser i Europa som får konsekvenser for Unios medlemmer
- at det innføres sterkere internasjonale reguleringer av finansmarkedene som kan bidra til økt stabilitet og en mer rettferdig fordeling av verdier.
- å styrke det norske ILO-arbeidet
- at utdanningsgruppene sine interesser blir ivaretatt i europeisk og internasjonal fagbevegelse

Hovedmål V

Unios hovedmål er å være den hovedorganisasjonen som best ivaretar de universitets- og høyskoleutdannedes interesser ved å arbeide for verdsetting av kunnskap, forskning, kompetanse og ansvar.

Unio-fellesskapet sentralt er av stor betydning for prosesser og resultater innenfor de ulike satsningsområdene. Et effektivt fellesskap krever vilje både til åpenhet og samhandling, og samtidig evne til å erkjenne at ulike interesser skal avveies og avspeiles.

Unio-samarbeidet er over tid styrket regionalt, blant annet ved at Unio er representert i mange samarbeidsforum knyttet til nasjonale satsinger. Dette er blant annet i Arbeidslivssentrene, i Arbeidstilsynets regionale råd og i de 16 Regionale Samarbeid Mot Svart Økonomi. Nav-reformen har hatt en sentral Unio-organisering med frikjøpte tillitsvalgte. Dette har ført til flere Unio-tiltak lokalt/regionalt, med flere uformelle samarbeids- og kontaktgrupper. Partssamarbeidet i alle disse forumene må det satses videre på.

Unio har lagt opp til fleksible arbeidsformer der vi har prøvd å utnytte de samlede Unio-ressursene gjennom medlemsorganisasjonene og Unio-sekretariatet. Det er både etablert en rekke faste arbeidsgrupper, ad hoc-grupper og styreopnevnte grupper som bør trekkes enda mer inn i Unios arbeid.

Utviklingen mot et kunnskapsbasert samfunn fører til en tilspisset konkurranse om arbeidstakere med utdanning. Dette krever bedre organisering av Unio-fellesskapets samlede ressurser. Samfunnsforandringene som følger i kjølvannet av utdanningsekspløsjonen setter også større krav til Unios posisjon som samfunnsaktør.

Hovedorganisasjonen Unio

Unio vil aktivt arbeide for

- å være en organisasjon som til enhver tid ivaretar de ulike medlemsorganisasjonenes og medlemmenes interesser på en demokratisk, helhetlig og effektiv måte overfor myndighetene og arbeidsgiverorganisasjonene
- å påvirke de sentrale rammebetingelsene som utformes mellom myndighetene og hovedorganisasjonene, blant annet gjennom aktiv deltakelse i trepartssamarbeidet, herunder det inntektspolitiske samarbeidet
- å samarbeide med andre organisasjoner i saker av felles interesse

Unio og medlemsorganisasjonene

Unio vil aktivt arbeide for

- økt gjennomslagskraft for medlemsorganisasjonene ved å forestå
- aktiv samordning mellom medlemsorganisasjonene overfor arbeidsgiver og myndigheter
- fleksibel utnyttelse av felles ressurser og ekspertise
- økt sentralt og lokalt samarbeid blant annet for å følge opp nasjonale satsinger

Stortingsgata 2
0158 OSLO
sentralbord: 22 70 88 50
telefaks: 22 70 88 60
post@unio.no
www.unio.no

Unios medlemsforbund:

- Utdanningsforbundet • Norsk Sykepleierforbund • Forskerforbundet
- Politiets Fellesforbund • Norsk Fysioterapeutforbund • Norsk Ergoterapeutforbund
 - Akademikerforbundet • Den norske kirkes presteforening
 - Skatterevisorenes Forening • Det Norske Diakonforbund

